

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Din structura standard a unei demonstrații **nu** face parte:

- a. fundamentul
- b. paralogismul
- c. procesul/procedeul
- d. teza

2. Raționamentul "Pe baza faptului că unii dintre componente grupului de proiect sunt inteligenți, putem susține, cu certitudine și fără să greșim, că unele persoane inteligente sunt componente ai grupului de proiect." este:

- a. raționament imediat valid
- b. inducție incompletă
- c. inducție completă
- d. raționament imediat nevalid

3. Contradicția propoziției SeP, conform raporturilor logice din cadrul "pătratului logic", este:

- a. propoziția de tip SaP
- b. subalterna sa
- c. propoziția de tip SoP
- d. propoziția de tip SiP

4. Predicatul logic al propoziției categorice "Unele sisteme educaționale nu sunt neperformante." este:

- a. nu sunt neperformante
- b. neperformante
- c. nu sunt performante
- d. performante

5. Proprietatea *valid* sau *nevalid* se aplică raționamentelor:

- a. inductive
- b. neductive
- c. deductive
- d. doar de tip silogistic

6. Termenul *infractor nevinovat* este:

- a. factual vid
- b. nevid
- c. relativ
- d. logic vid

7. Va avea întotdeauna un *caracter probabil* concluzia unui raționament :

- a. inductiv incomplet
- b. de tip silogism
- c. deductiv, de tip conversiune
- d. deductiv, de tip obversiune

8. Conversiunea și obversiunea sunt inferențe:

- a. deductive, mediate
- b. deductive, imediate
- c. inductive, imediate
- d. inductive, mediate

9. Eliminarea însușirii *muzicale* de la termenul *aptitudini muzicale*, face ca:

- a. intensiunea acestui termen să crească, dar extensiunea să scadă
- b. intensiunea și extensiunea acestui termen să scadă simultan
- c. intensiunea acestui termen să scadă, însă extensiunea să crească
- d. intensiunea și extensiunea acestui termen să crească simultan

10. Propoziția categorică "Niciun om nu e perfect" este de tipul:

- a. universal negativă, cu formula SoP
- b. universal negativă, cu formula SeP
- c. particular negativă, cu formula SoP
- d. particular negativă, cu formula SeP

20 de puncte

B. Se dă termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii C și E se află în raport de încrucișare; termenul A este subordonat intersecției dintre C și E, însă același termen A se află în raport de identitate cu termenul D; termenul B este încrucișat, simultan, cu termenii C și E, dar este în raport de opoziție cu termenii A și D.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliti, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false, scriind, pe foaia de examen, doar litera corespunzătoare fiecărei propoziții date și notând în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că propoziția este adevărată, sau doar litera F, dacă apreciați că propoziția este falsă:

- a) Toți D sunt A. c) Unii C sunt D. e) Unii D nu sunt E. g) Toți B sunt E.
b) Unii C nu sunt A. d) Niciun E nu este A. f) Unii B sunt C. h) Niciun A nu este B.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dă următoarele propoziții:

1. *Toate rezultatele meritorii sunt întemeiate pe muncă asiduă.*
2. *Unele ființe acvatice sunt cetacee.*
3. *Nicio economie de schimb nu este centralizată.*
4. *Unele lucrări filosofice nu sunt accesibile elevilor de liceu.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, contradictoria propoziției 2, contrara propoziției 3 și subcontrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecărei dintre propozițiile 1 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei contradictoriei propoziției 4, respectiv, supraalterna obversei contradictoriei propoziției 1. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă toate activitățile extrașcolare sunt apreciate, atunci toate activitățile apreciate sunt activități extrașcolare.*

Y: *Dacă unele structuri materiale sunt divizibile, atunci unele structuri materiale nu sunt indivizibile.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opinile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dă următoarele două moduri silogistice: aoo-2, aee-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/ mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția *“Unele pasiuni sunt sentimente trecătoare”*. **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Unele păsări răpitoare nu sunt papagali vorbitori, dacă unele păsări răpitoare sunt carnivore, dar niciun papagal vorbitor nu este carnivor.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau doar litera F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul major este distribuit în premissa majoră.
2. Termenul mediu este reprezentat de termenul „papagali vorbitori”.
3. Premisa minoră este o propoziție universală afirmativă.
4. Termenul mediu nu este distribuit în niciuna dintre premise.

4 puncte

D. Se dă următoarea definiție: *Fotbalul este sportul practicat de către fotbalisti.*

a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) Construiți o definiție, având ca definit termenul „fotbal”, care să încalce regula precizată la subpunctul b). **2 puncte**